GENERALINIO ADVOKATO
GERARD HOGAN IŠVADA,
pateikta 2021 m. birželio 24 d.[1]

**Byla C-271/20**

**Aurubis AG**
**prieš**
**Vokietijos Federacinę Respubliką**

(*Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema – Suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamojo laikotarpio taisyklės – Sprendimas 2011/278/ES – 3 straipsnio d punktas – „Su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusios įrenginio technologinio proceso dalies“ sąvoka – Betiglis lydymas – Autoterminė reakcija – Pasibaigus prekybos laikotarpiui nepatenkintas prašymas suteikti leidimą“

## I. Įžanga

1. Šis *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą iš esmės pateiktas dėl „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusios įrenginio technologinio proceso dalies“ sąvokos išaiškinimo pagal 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimo 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB [2003 m. spalio 13 d. Direktyva, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003, p. 32)] 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės, 3 straipsnio d punktą[2].

2. „Su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“ – tai viena iš pramonės įrenginio kategorijų, dėl kurios galima suteikti nemokamus apyvartinius taršos leidimus, kaip apibrėžta Direktyvoje 2003/87. Šioje direktyvoje nustatoma išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema įmonėms, prekiaujančioms Europos Sąjungoje.

[1] Originalo kalba: anglų.

[2] OL L 130, 2011, p. 1.

3. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Aurubis AG* (toliau – *Aurubis*) ir Vokietijos Federacinės Respublikos, kuriai atstovauja *Umweltbundesamt*, *Deutsche Emissionshandelsstelle* (Federalinė aplinkos agentūra, Vokietijos apyvartinių taršos leidimų prekybos tarnyba, toliau – *DEHSt*), ginčą, susijusį su nemokamų apyvartinių taršos leidimų, suteiktų *Arubis* vykdant pirminio vario gamybą, kiekiu.

## II. Teisinis pagrindas

### *A. Europos Sąjungos teisė*

#### *1. Direktyva 2003/87*

4. Direktyva 2003/87 buvo kelis kartus iš dalies pakeista, be kita ko, 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą[3], ir 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB siekiant ekonomiškai efektyviai dar labiau sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir paskatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijas, ir Sprendimu (ES) 2015/1814[4]. Atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktines aplinkybes, man atrodo, kad atsakant į pirmąjį klausimą reikšminga 2012 m. taikyta teisės akto redakcija, todėl ja bus remiamasi, nebent bus nurodyta kitaip.

5. Direktyvos 2003/87 1 straipsnyje „Direktyvos turinys“ nustatyta:

„Ši direktyva nustato šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų sistemą [Sąjungoje] <…>, siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimas.

<…>“

6. Direktyvos 2003/87 2 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma I priede nurodytoms veikloms, kurias vykdant išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, ir II priede išvardytoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms.“

7. Direktyvos 2003/87 3 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

<…>

b) „emisijos“ – tai šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai į atmosferą iš įrenginio šaltinių <…>

<…>

[3] OL L 140, 2009, p. 63.

[4] OL L 76, 2018, p. 3.

e) „įrenginys“ – tai stacionarusis techninis įrenginys, kuriame vykdoma viena arba daugiau iš I priede išvardytų veiklų ir bet kokios su ja susijusios kitos veiklos, kurios techniniu požiūriu yra susijusios su toje vietoje vykdoma veikla ir kurios galėtų turėti įtakos emisijoms ir teršimui;

<…>

t) „kuro deginimas“ – kuro oksidacija, nesvarbu, kaip naudojama šiuo procesu gaminama šilumos, elektros arba mechaninė energija, ir ar vykdoma bet kokia kita su šiuo procesu tiesiogiai susijusi veikla, įskaitant išmetamųjų dujų šlapią valymą;

<…>“

8. Direktyvos 2003/87 10a straipsnio „Nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamuoju laikotarpiu [Sąjungos] taisyklės“ 1 dalyje numatyta:

„Ne vėliau kaip 2010 m. gruodžio 31 d. Komisija priima visai Bendrijai taikomas ir visiškai suderintas įgyvendinimo priemones dėl apyvartinių taršos leidimų paskirstymo pagal 4, 5, 7 ir 12 dalis, įskaitant 19 dalies suderintam taikymui būtinas nuostatas.

Šios priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, patvirtinamos pagal 23 straipsnio 3 dalyje numatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.

Pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis kiek įmanoma apibrėžiami visos [Sąjungos] *ex ante* santykiniai taršos rodikliai siekiant užtikrinti, kad leidimai būtų skirstomi skatinant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas bei naudoti efektyviai energiją vartojančias technologijas, atsižvelgiant į efektyviausius metodus, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo termofikaciją, veiksmingą energijos gaminimą iš dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą, transportavimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai, ir kad nebūtų skatinama didinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų. Nemokami leidimai jokiai elektros energijos gamybai nesuteikiami, išskyrus 10c straipsnyje numatytus atvejus ir elektrą, gaminamą iš dujų atliekų.

Iš esmės, kiekvienam sektoriui ir jo pošakiui taikomas santykinis taršos rodiklis apskaičiuojamas nuo galutinio produkto, o ne nuo žaliavų, siekiant, kad per visą atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio gamybos procesą būtų kuo labiau sumažintos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos ir padidėtų energijos naudojimo efektyvumas.

<…>“

*2. Sprendimas 2011/278*

9. Sprendimo 2011/278 1, 5, 12 ir 18 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„1) Direktyvos 10a straipsnyje reikalaujama, kad visai Bendrijai taikomomis ir visiškai suderintomis įgyvendinimo priemonėmis dėl apyvartinių taršos leidimų paskirstymo pagal galimybes būtų apibrėžiami *ex ante* santykiniai taršos rodikliai siekiant užtikrinti, kad apyvartiniai taršos leidimai būtų skirstomi skatinant mažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bei naudoti efektyvaus energijos vartojimo technologijas, atsižvelgiant į efektyviausias technologijas, pakaitalus, alternatyvius gamybos procesus, didelio naudingumo bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą (termofikaciją), veiksmingą energijos gaminimą iš

dujų atliekų, biomasės naudojimą ir anglies dioksido surinkimą, transportavimą bei saugojimą ten, kur yra tokie įrenginiai, ir kad nebūtų skatinama didinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Siekiant, kad tinkamai veiktų rinka, suteikiamų ATL skaičių būtina nustatyti prieš prasidedant prekybos laikotarpiui.

<…>

5) Komisijos manymu, nustatyti produkto santykinį taršos rodiklį buvo įmanoma tais atvejais, kai, atsižvelgiant į gamybos procesų sudėtingumą, turėti produkto apibūdinimai ir klasifikacijos, pagal kuriuos galima patikrinti gamybos duomenis ir visoje Sąjungoje suteikiant ATL taikyti tą patį produkto santykinį taršos rodiklį. Nustatant santykinius taršos rodiklius nebuvo atsižvelgiama nei į geografinį pasiskirstymą, nei į naudotas technologijas, žaliavas ar kurą, siekiant neiškreipti santykinių pranašumų, susijusių su anglies dioksido efektyvumu, visoje Sąjungos ekonomikoje ir kuo labiau suderinti pereinamojo laikotarpio nemokamų ATL suteikimą;

<…>

12) tais atvejais, kai produkto santykinio taršos rodiklio nustatyti neįmanoma, tačiau jį gaminant išmetamos ŠESD, dėl kurių gali būti suteikiami nemokami ATL, tie ATL suteikiami remiantis bendraisiais alternatyviais skaičiavimo metodais. Siekiant, kad bent tam tikrose gamybos procesų dalyse būtų išmetama kuo mažiau ŠESD ir sutaupoma kuo daugiau energijos, sukurta trijų alternatyvių skaičiavimo metodų hierarchija. Šilumos vartojimo procesams, kuriuose naudojamas išmatuojamas šilumnešis, taikomas šilumos santykinis taršos rodiklis. Kai vartojama neišmatuojama šiluma, taikomas kuro santykinis taršos rodiklis. Šilumos ir kuro santykinių taršos rodiklių vertės nustatytos remiantis skaidrumo ir paprastumo principais, naudojant plačiai prieinamo kuro, laikytino antru pagal išmetamųjų ŠESD efektyvumą, pamatinę efektyvumo vertę, atsižvelgiant į efektyvaus energijos vartojimo būdus. Proceso metu išsiskiriančių ŠESD atveju ATL turėtų būti suteikiami remiantis ankstesnio laikotarpio išmetamųjų ŠESD kiekiu. <…>

18) siekiant išvengti bet kokio konkurencijos iškraipymo ir užtikrinti tinkamą anglies dioksido rinkos veikimą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad apskaičiuojant ATL skaičių konkretiems įrenginiams ŠESD nebūtų skaičiuojamos du kartus ir kad ATL nebūtų suteikiami du kartus. Todėl valstybės narės turėtų būti labai atidžios tais atvejais, kai vienas produktas, kuriam priskirtas santykinis taršos rodiklis, gaminamas daugiau negu viename įrenginyje, kai tame pačiame įrenginyje gaminamas daugiau kaip vienas produktas, kuriam priskirtas santykinis taršos rodiklis, ar kai tarp įrenginius eksploatuojančių veiklos vykdytojų vyksta tarpinių produktų mainai.“

10. Šio Sprendimo 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„Šis sprendimas taikomas suteikiant nemokamus ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB III skyrių (stacionariems įrenginiams) prekybos laikotarpiais nuo 2013 m. <…>“

11. Sprendimo 2011/278 3 straipsnyje nustatyta:

„Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

b) „su produkto santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“ – su produkto, kurio santykinis taršos rodiklis nustatytas I priede, gamyba susijusios sąnaudos, produkcija ir atitinkamos su jomis susijusios išmetamosios ŠESD;

c) „su šilumos santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“ – sąnaudos, produkcija ir su jomis susijusios išmetamosios ŠESD, kurių neapima su produkto santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis, susijusios su toliau nurodytos išmatuojamos šilumos gamyba ir importu iš įrenginio ar kito vieneto, kuriems taikoma Sąjungos sistema, arba ir su jos importu, ir su jos gamyba; išmatuojama šiluma turi būti:

   – suvartojama įrenginyje produktams gaminti, mechaninei energijai (išskyrus suvartojamą elektros energijai gaminti) gaminti, taip pat šildymui arba vėsinimui (išskyrus suvartojamą elektros energijos gamybai), arba

   – eksportuojama į įrenginį arba kitą vienetą, kuriam Sąjungos sistema netaikoma, išskyrus eksportuojamą elektros energijai gaminti;

d) „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“ – sąnaudos, produkcija ir su jomis susijusios išmetamosios ŠESD, kurių neapima su produkto santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis, susijusios su neišmatuojamos šilumos, gaunamos deginant kurą ir suvartojamos produktams gaminti, mechaninei energijai (išskyrus suvartojamą elektros energijai gaminti) gaminti, taip pat šildymui arba vėsinimui (išskyrus suvartojamą elektros energijai gaminti) ir saugos fakelams, gamyba;

e) „išmatuojama šiluma“ – grynasis šilumos srautas, transportuojamas naudojant šilumnešį, visų pirma garus, karštą orą, vandenį, aliejų, skystuosius metalus ir druskas, nustatomais vamzdynais arba kanalais, kuriuose yra arba gali būti sumontuotas šilumos skaitiklis;

<…>

g) „neišmatuojama šiluma“ – visa kita šiluma, kuri nėra išmatuojama šiluma;

h) „su procese [per procesą] išsiskiriančiomis ŠESD susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“ – Direktyvos 2003/87/EB I priede išvardytos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, kitos nei anglies dioksidas, išmetamos už I priede nurodytų sistemos, kurioje taikomas produkto santykinis taršos rodiklis, ribų, arba anglies dioksidas, išmetamas už I priede nurodytų sistemos, kurioje taikomas produkto santykinis taršos rodiklis, ribų vykdant kurios nors iš toliau nurodytų rūšių veiklą, ir ŠESD, išmetamos deginant nevisiškai oksiduotą anglį, susidariusią vykdant toliau nurodytų rūšių veiklą, siekiant pagaminti išmatuojamos šilumos, neišmatuojamos šilumos arba elektros energijos, su sąlyga, kad atimamas išmetamųjų ŠESD kiekis, kuris būtų susidaręs deginant tokį gamtinių dujų kiekį, kuris lygus sudegintos nevisiškai oksiduotos anglies techniškai panaudojamos energijos kiekiui:

   i) cheminė arba elektrolitinė metalo junginių, esančių rūdose, koncentratuose ir antrinėse medžiagose, redukcija;

ii) priemaišų iš metalų ir metalų junginių šalinimas;

iii) karbonatų, išskyrus tuos, kurie skirti kaminų dujoms valyti, skaidymas;

iv) cheminė sintezė, kai reakcijoje dalyvauja anglies turintis metalas ir pagrindinė jos paskirtis nėra šilumos gamyba;

v) anglies turinčių priedų ar žaliavų naudojimas, kai pagrindinis tikslas nėra šilumos gamyba;

vi) cheminė arba elektrolitinė metaloidų oksidų arba nemetalų oksidų, tokių kaip silicio oksidai ir fosfatai, redukcija;

<…>“

12. Sprendimo 2011/278 10 straipsnio „ATL suteikimas įrenginiams“ 8 dalyje nustatyta:

„Nustatydamos preliminarų bendrą metinį kiekvienam įrenginiui suteiktinų nemokamų ATL skaičių valstybės narės užtikrina, kad išmetamosios ŠESD nebūtų skaičiuojamos du kartus ir kad suteiktinų ATL skaičius nebūtų neigiamas. <…>“

13. Sprendimas 2011/278 nuo 2021 m. sausio 1 d. buvo panaikintas 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/331, kuriuo nustatomos suderinto nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės[5]. Vis dėlto, remiantis šio deleguotojo reglamento 27 straipsniu, šis sprendimas toliau taikomas ATL, suteiktiems laikotarpiu iki 2021 m. sausio 1 d.

## *B. Vokietijos teisė*

### *1. Treibhausgas-Emissionshandelsgesetz*

14. 2011 m. liepos 21 d. *Treibhausgas-Emissionshandelsgesetz* (Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos įstatymas, toliau – TEHG)[6] 9 straipsnyje nustatyta:

„1) Įrenginių eksploatuotojams nemokamai suteikiami apyvartiniai taršos leidimai pagal principus, įtvirtintus galiojančios redakcijos Direktyvos 2003/87 <…> 10a straipsnyje <…> ir Sprendime [2011/278]

<…>“

15. TEHG 1 priedo „Veiklos rūšys“ 2 dalies 1 punkte prie įrenginių, kurių išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos patenka į šio įstatymo taikymo sritį, nurodyti „[k]uro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas yra lygus arba didesnis kaip 20 MW viename įrenginyje, jeigu jie nenurodyti viename iš toliau pateiktų punktų“.

[5] OL L 59, 2019, p. 8.

[6] BGBl. 2011 I, p. 1475.

*2. Zuteilungsverordnung 2020*

16. 2011 m. rugsėjo 26 d. *Verordnung über die Zuteilung von Treibhausgas-Emissionsberechtigungen in der Handelsperiode 2013 bis 2020* (*Zuteilungsverordnung 2020*) (Nutarimas dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų suteikimo 2013–2020 m. prekybos laikotarpiu)[7] (toliau – *ZuV 2020*) 2 straipsnio 27 dalyje ir 29 dalyje apibrėžiamos sąvokos „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“ ir „per procesą išsiskiriančiomis ŠESD susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“ yra panašios į Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d ir h punkte pateikiamas sąvokas.

## III. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

17. *Aurubis* Hamburge (Vokietija) eksploatuoja gamybos įrenginį, kuriuo gaminamas pirminis varis. Kadangi ši veikla patenka į veiklos kategorijas, nurodomas Direktyvos 2003/87 I priedo 6 punkte: „juodųjų metalų <…> gamyba ar perdirbimas, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW“, *Aurubis* privalo dalyvauti apyvartinių taršos leidimų prekyboje.

18. Gamybos įrenginį sudaro dvi įrenginio technologinio proceso dalys: *Rohhüttenwerk Nord* ir *Rohhüttenwerk Ost* (RWO). Pagrindinėje byloje ginčas kilo tik dėl pastarosios dalies. RWO įrenginio technologinio proceso dalis yra liejykla, kurioje betiglio lydymo krosnyje išlydžius vario koncentratą, t. y. taikant vadinamąjį „Outokumpu“ procesą, gaminamas pirminis varis[8]. Vis dėlto, kaip teigia *Aurubis*, savarankiškai atlikusi mokslinius tyrimus bei plėtros darbus ji patobulino šį procesą, todėl betiglio lydymo krosnį buvo galima eksploatuoti nenaudojant anglies dioksido į aplinką išskiriančio kuro[9].

19. 2012 m. sausio 20 d. ieškovei pateikus prašymą, 2014 m. vasario 17 d. sprendimu *DEHSt* ieškovei suteikė iš viso 2 596 999 nemokamus apyvartinius taršos leidimus už 2013–2020 m. laikotarpį.

20. 2014 m. kovo 14 d. ieškovė pareiškė prieštaravimą. 2018 m. balandžio 3 d. sprendimu dėl prieštaravimo *DEHSt* iš dalies panaikino sprendimą dėl leidimų suteikimo tiek, kiek juo buvo suteikta daugiau nei 1 784 398 apyvartiniai taršos leidimai. Ji argumentavo, kad vario koncentratas sietinas ne „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusia įrenginio technologinio proceso dalimi“, o greičiau su „[per procesą] išsiskiriančiomis ŠESD susijusia įrenginio technologinio proceso dalimi“. Iš naujo apskaičiavusi ieškovės teisę reikalauti suteikti leidimų *DEHSt* pareikalavo grąžinti 523 027 leidimus.

21. 2018 m. balandžio 30 d. ieškovė dėl šio sprendimo pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme.

22. Remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą, *Aurubis* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nurodė, kad vario koncentratą, kurį ji lydo betiglio lydymo krosnyje, sudaro varis ir geležies sulfidas (po 30 % vario, geležies ir sieros). Be to, koncentrate yra

7 BGBl. 2011 I, p. 1921

8 Šis procesas pavadintas pagal (dabar nebenaudojamas) vario kasyklas rytų Suomijoje, kuriose penktojo dešimtmečio pabaigoje buvo sukurtas šis lydymo procesas, taikomas rūdoms, kuriose yra sieros.

9 Žr. *Aurubis* raštu pateiktų pastabų 8 punktą.

anglies ir kitų metalų pėdsakų. Gaminant pirminį varį šis koncentratas pirmiausia maišomas su smėliu ir kitomis naudojamomis medžiagomis, kuriose kartais yra labai nedidelis anglies kiekis. Taip gautas ruošinys kraunamas į betiglio lydymo krosnį, kurioje maišomas su oru ir deguonimi. Vykstant vario koncentrate esančio deguonies ir sieros cheminei reakcijai, temperatūra lydymo krosnyje viršija 1200 °C, todėl vario koncentratas suskystėja. Smėlis taip pat įkaitinamas, o geležies rūdos masė irgi suskystėja. Šiame procese nenaudojamas iškastinis kuras.

23. Remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą, šiuo būdu gaunamos šios medžiagos: šteinas (vario ir geležies sulfido mišinys), geležies silikatas (šlakas) ir sieros dioksidas ($SO_2$). Vėliau šis šteinas dedamas į konverterį, kuriame, tiekiant oro ir deguonies mišinį, taip pat oksiduojamos likusios sieros ir geležies frakcijos. Be to, per šį procesą generuojama šiluma. Šiame etape produktas, vadinamas „pūsliniu variu“, patenka į anodinę lydymo krosnį, kurioje degant kurui likusios sieros frakcijos transformuojamos į $SO_2$. Šiuo būdu išgaunamas galutinis produktas – pirminis varis.

24. Taigi, atrodo, kad šiame procese nenaudojamas iškastinis kuras. Skirtingai nuo kitų vario gamintojų, kurie naudoja kurą, kuriame yra anglies, kaip antai sunkųjį mazutą ar gamtines dujas, *Aurubis* sukurtas ir naudojamas procesas prisideda prie klimato apsaugos. Vis dėlto, nors per šį procesą paprastai išskiriamas $SO_2$ (o ne anglies dioksidas ($CO_2$)), aptariama lydymo krosnis į atmosferą išmeta šiek tiek $CO_2$, nes vario koncentrate yra labai mažas anglies kiekis. Naudojamame vario koncentrate anglis sudaro apie 0,7 % masės. Vadinasi, RWO iš vario koncentrato tonos išskirtų 0,026 t $CO_2$, arba vidutiniškai 29 024 t $CO_2$ per metus.

25. *Aurubis* tvirtina, kad nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimas turėtų būti grindžiamas *ZuV 2020* 2 straipsnio 27 dalimi ir Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punktu, nes betiglio lydymo krosnyje deginama siera laikytina „kuru“. Jei sąnaudos priskiriamos kurui, tai nereiškia, kad pagrindinė šių sąnaudų gamyboje paskirtis yra gaminti šilumą arba kad jos yra įprastas kuras, kaip antai anglis, nafta ar gamtinės dujos. Vario koncentrate vario komponentas yra žaliava, o sieros komponentas yra kuras.

26. Be to, *Aurubis* tvirtina, kad atsakovė visada rėmėsi hierarchiniu trijų alternatyvių metodų santykiu. Kaip teigia *Aurubis*, kadangi „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusiai įrenginio technologinio proceso daliai“ taikomi kriterijai yra įvykdyti, neturėtų būti atsižvelgiama į leidimų suteikimą remiantis vykstant procesui išsiskiriančių šiltnamio efektą sukeliančių dujų rodikliais. Be to, norint atitikti „[per procesą] išsiskiriančiomis ŠESD susijusios įrenginio technologinio proceso dalies“ kriterijų, turi būti tiesioginis ir iškart atsirandantis priežastinis ryšys tarp $CO_2$ emisijos ir taikomo proceso. „Outokumpu“ proceso atveju tokio ryšio nėra.

27. Todėl *Aurubis* reikalauja panaikinti 2018 m. balandžio 3 d. sprendimą ir suteikti papildomų apyvartinių taršos leidimų už 2013–2020 m.

28. Remiantis Vokietijos Federacine Respublika, norint kalbėti apie „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusią įrenginio technologinio proceso dalį“ pagal *ZuV 2020* 2 straipsnio 27 dalį ir Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punktą, būtina, kad pagrindinė atitinkamos medžiagos paskirtis būtų šilumos gamyba. Ji tvirtina, kad RWO gamyklos atveju taip nėra, nes vario koncentratas yra žaliava, o jos naudojimo pagrindinė paskirtis yra pirminio vario gamyba. Be to, šis koncentratas nėra visiškai sudeginamas atitinkamo proceso metu, priešingai negu tuo atveju, kai apskaičiuojamas kuro santykinis taršos rodiklis. Kuras, pagal kuro santykinio taršos rodiklio apibrėžtį, yra kuras, kurį galima pakeisti kitu kuru, ypač gamtinėmis dujomis.

29. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmiausia pažymi, kad, jei laikytume RWO „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusia įrenginio technologinio proceso dalimi“, tai reikštų, kad vario koncentratas (arba jame esanti sieros frakcija) turėtų būti klasifikuojamas kaip „kuras“.

30. Šis teismas pažymi, kad Teisingumo Teismas 2019 m. birželio 20 d. Sprendimo *ExxonMobil Production Deutschland* (C-682/17, EU:C:2019:518) 53 punkte nurodė, kad Direktyvos 2003/87 3 straipsnio t punkte sąvoka „kuro deginimas“ nesusiaurinama vien iki oksidacijos reakcijų, per kurias pačias išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos. Vis dėlto šis Teisingumo Teismo aiškinimas neturi lemiamos reikšmės aiškinant Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkte pateiktos sąvokos „kuras“ taikymo sritį.

31. Pirmiausia būtina išsiaiškinti, ar leidimų suteikimas remiantis kuro santykiniu taršos rodikliu reiškia, kad pagrindinis kuro deginimo tikslas yra gaminti šilumą. Šioje byloje vis dėlto svarbi aplinkybė, kad naudojamas vario koncentratas yra ir žaliava, ir kuras. Be to, Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nėra nagrinėjamas klausimas, ar kalbant apie kurą, kaip jis apibrėžiamas Sprendime 2011/278 nurodant kuro santykinį taršos rodiklį, reikalaujama, kad kurą būtų galima pakeisti kitu kuru.

32. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad trečiasis prekybos laikotarpis baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d. Jis konstatuoja, kad, remiantis Vokietijos jurisprudencija, pasibaigus pirmajam ir antrajam prekybos laikotarpiui prašymai suteikti leidimus, už kuriuos nebuvo sumokėta balandžio 30 d. pasibaigus prekybos laikotarpiui, išnyko, nes nacionalinėje teisėje nėra aiškios pereinamojo laikotarpio nuostatos. Nacionalinėje teisėje taip pat nėra pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl trečiojo prekybos laikotarpio. Vokietijos institucijos atsisakė priimti tokią nuostatą, nes su ketvirtuoju prekybos laikotarpiu (2021–2030 m.) susijusios taisyklės buvo išsamiai išdėstytos ES teisės aktuose ir kompensacija už teises, suteikiamas keliems laikotarpiams, būtų teisėta tik tuomet, jei ji būtų nurodyta šiuose teisės aktuose.

33. Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiu teismu, nė viename atitinkamame ES teisės akte nėra nuostatos, susijusios su kompensacija už teises, suteikiamas keliems laikotarpiams. Be to, nebuvo numatyta nuostata dėl konkrečių kvotos rezervų laukiant teismo sprendimų. Kita vertus, Sprendime 2015/1814[10] galima rasti nuorodą, pagrindžiančią argumentą, kad pereinant iš trečiojo laikotarpio į ketvirtąjį nepanaikinamos teisės į leidimus, kurie nebuvo paskirstyti 2020 m. gruodžio 31 d., nes jame kalbama apie tai, kad tam tikri leidimai, nepaskirstyti iki 2020 m. gruodžio 31 d., turi būti perkelti į „rinkos stabilumo rezervą“.

[10] 2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo bei kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB (OL L 264, 2015, p. 1).

## IV. Prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

34. Šiomis aplinkybėmis 2020 m. birželio 11 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. birželio 19 d., *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar [Sprendimo 2011/278/ES] 3 straipsnio d punkte nustatytos sąlygos, taikomos dėl nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo atsižvelgiant į su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusią įrenginio technologinio proceso dalį, įvykdytos, kai spalvotųjų metalų gamybos įrenginyje pagal Direktyvos 2003/87 I priedą betiglio lydymo krosnyje pirminiam variui gaminti naudojamas vario koncentratas, kuriame yra sieros, ir koncentrate esančiai vario rūdai lydytis reikalinga neišmatuojama šiluma iš esmės generuojama oksiduojantis koncentrate esančiai sierai, taigi vario koncentratas naudojamas ir kaip žaliava, ir kaip degi medžiaga šilumai gaminti?

2) Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

ar teisės reikalauti suteikti papildomų nemokamų apyvartinių taršos leidimų už trečiąjį prekybos laikotarpį gali būti įgyvendinamos pasibaigus trečiajam prekybos laikotarpiui suteikiant ketvirtojo prekybos laikotarpio leidimus, jei tokią teisę reikalauti suteikti leidimų teismas patvirtino tik pasibaigus trečiajam prekybos laikotarpiui, ar baigiantis trečiajam prekybos laikotarpiui neįgyvendintos teisės reikalauti suteikti leidimų išnyksta?“

35. Rašytines pastabas pateikė *Aurubis*, Vokietijos Federacinė Respublika ir Komisija. Be to, per 2021 m. gegužės 19 d. vykusį posėdį visos šios šalys pateikė žodines pastabas.

## V. Analizė

### *A. Pirmasis klausimas*

36. Šios bylos aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar veikla, kurią sudaro pirminio vario gamyba betiglio lydymo krosnyje, naudojant „Outokumpu“ procesą, atitinka „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusios įrenginio technologinio proceso dalies“ kriterijus. Todėl pirmasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo užduotas klausimas susijęs su Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkto, kuriuo ši sąvoka apibrėžiama dėl prekybos laikotarpio nuo 2013 m. iki 2020 m., išaiškinimu.

37. Aiškinantis Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkte pateiktą „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusios įrenginio technologinio proceso dalies“ apibrėžtį, dėl specifinių pagrindinėje byloje nagrinėjamo proceso aplinkybių kyla trys problemos. Pirma, aptariama medžiaga yra ir žaliava, ir kuras. Be to, šioje žaliavoje yra mažai anglies ir su ja atliekama autoterminė reakcija. Vadinasi, nėra *išorinio* šilumos šaltinio ir nenaudojamas daug anglies turintis kuras. Antra, naudojamas kuras deginamas tik iš dalies. Trečia, aptariamos medžiagos naudojimo pagrindinis tikslas nebūtinai yra šilumos gamyba.

38. Vis dėlto dėl tam tikrų priežasčių, kurias dar paaiškinsiu, aš nemanau, kad šios specifinės aplinkybės neleidžia laikytis Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkto sąlygų, jei spalvotųjų metalų gamybos įrenginyje, betiglio lydymo krosnyje, pirminiam variui gaminti naudojamas vario koncentratas, kuriame yra sieros, ir šiame koncentrate esančiai vario rūdai lydytis reikalinga neišmatuojama šiluma iš esmės gaminama oksiduojantis pačiame koncentrate esančiai sierai.

39. Šis aiškinimas yra pagrįstas tradiciniais Teisingumo Teismo aiškinimo metodais, taikomais šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai, t. y. atsižvelgiant ne tik į Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkto tekstą, bet ir į bendrą Direktyvos 2003/87 bei Sprendimo 2011/278 struktūrą ir į šiais teisės aktais siekiamus tikslus [11]. Dabar siūlau iš eilės išnagrinėti visus šiuos elementus.

*1. Pažodinis ir kontekstinis aiškinimas*

40. Pirma, atkreiptinas dėmesys į tai, kad nors Sprendime 2011/278 nėra apibrėžta sąvoka „kuras“, Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkte vis dėlto apibrėžta sąvoka „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis“.

41. Remiantis šia nuostata, apie „su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusią įrenginio technologinio proceso dalį“ galima kalbėti tuomet, kai sąnaudų, produkcijos ir su jomis susijusių išmetamųjų ŠESD neapima su produkto santykiniu taršos rodikliu susijusi įrenginio technologinio proceso dalis ir jos yra susijusios su neišmatuojamos šilumos, gaunamos deginant kurą ir suvartojamos produktams gaminti, gamyba.

42. Vadinasi, iš šios apibrėžties galima spręsti, kad sąvoka „kuro deginimas“ gali būti reikšminga siekiant patikslinti sąvokos „kuras“, vartojamos Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkte, reikšmę. Vis dėlto „kuro deginimas“ yra apibrėžtas Direktyvos 2003/87 3 straipsnio t punkte kaip „kuro oksidacija, nesvarbu, kaip naudojama šiuo procesu gaminama šilumos <…> energija, ir ar vykdoma bet kokia kita su šiuo procesu tiesiogiai susijusi veikla <…>“. Be to, byloje, kurioje priimtas 2019 m. birželio 20 d. Sprendimas *ExxonMobil Production Deutschland* (C-682/17, EU:C:2019:518), Teisingumo Teismas išaiškino, kad Direktyvos 2003/87 3 straipsnio t punkte sąvoka „kuro deginimas“ nesusiaurinama vien iki oksidacijos reakcijų, per kurias pačias išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos [12].

43. Kaip savo išvadoje šioje byloje paaiškino generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe, atitinkami parengiamieji dokumentai patvirtina, kad Direktyvos 2003/87 3 straipsnio t punktas buvo įtrauktas siekiant įtvirtinti plačią sąvokos „kuro deginimas“ apibrėžtį, apimančią kuro oksidaciją, neatsižvelgiant į jos tikslą [13].

44. Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad dvi atitinkamos teisės sistemos nuostatos, kurios susijusios su „kuro“ sąvoka, jokiu būdu neapriboja šios sąvokos taikymo srities nei kalbant apie kuro sudėtį ar pobūdį, anglies kiekį, kuris jame turėtų būti, būdą, kuriuo jis turėtų būti deginamas, procentais išreikštą procese naudojamo kuro kiekį, nei apie medžiagos, kurioje yra aptariamo kuro, naudojimo tikslą. Lyginant su Sprendimo 2011/278 3 straipsnio h punkto v papunkčiu (kuriame aiškiai kalbama apie anglies turinčių priedų ar žaliavų naudojimą, kai

[11] Šiuo klausimu žr. 2018 m. sausio 18 d. Sprendimą *INEOS* (C-58/17, EU:C:2018:19, 34 ir 35 punktai) ir 2020 m. gruodžio 3 d. Sprendimą *Ingredion Germany* (C-320/19, EU:C:2020:983, 49 ir 50 punktai).

[12] 53 punktas.

[13] Generalinio advokato H. Saugmandsgaard Øe išvada byloje *ExxonMobil Production Deutschland* (C-682/17, EU:C:2019:167, 44 punktas).

*pagrindinis tikslas* nėra šilumos gamyba), atrodo, kad Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punktu reikalaujama, jog sąnaudos, produkcija ir su jomis susijusios išmetamosios ŠESD būtų *susijusios* su neišmatuojamos šilumos, gaunamos deginant kurą ir suvartojamos produktams gaminti, gamyba.

45. Šį konkretų aiškinimą patvirtina Direktyva 2003/87 ir Sprendimu 2011/278 siekiami tikslai.

*2. Teleologinis aiškinimas*

46. Kaip matyti iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos, Direktyva 2003/87 siekiama sukurti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, kuria siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją į atmosferą tiek, kad ji būtų tokio lygio, jog pavojingas antropogeninis poveikis nesutrikdytų klimato sistemos, ir kurios galutinis tikslas yra aplinkos apsauga [14]. Vis dėlto akivaizdu, kad ši sistema grindžiama ekonomine logika, pagal kurią visi jos dalyviai skatinami išmesti mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nei jie turi teisę pagal pirma suteiktus leidimus, kad galėtų juos perleisti kitiems dalyviams, kurių emisijos viršija jiems suteiktų leidimų skaičių [15].

47. Kitaip tariant, ES lygiu taikoma šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema yra ekonominė priemonė, kuri skirta aplinkai apsaugoti ir pagrįsta principu „teršėjas moka“. Šia priemone siekiama sumažinti taršos *pasaulinį lygmenį*. Taigi, galima daryti išvadą, kad Sprendimą 2011/278 reikėtų aiškinti, jei įmanoma, taip, kad juo skatinama strategija (o ne už ją baudžiama), mažinanti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

48. Šiomis aplinkybėmis negalima nuvertinti skatinimo mechanizmo, kuriuo grindžiama emisijos leidimų prekybos sistema. Iš tiesų, viena iš sistemos funkcijų yra skatinti investicijas, siekiant ekonomiškai veiksmingai mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį, ir skatinti taikyti mažo anglies dioksido kiekio technologijų inovacijas, kuriomis būtų prisidedama prie kovos su klimato kaita [16]. Šis skatinimo mechanizmas yra aiškiai įtvirtintas ES teisės aktuose, Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalyje nurodant, kad leidimai būtų skirstomi „skatinant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas bei naudoti efektyviai energiją vartojančias technologijas, atsižvelgiant į efektyviausius metodus, pakaitalus [ir] alternatyvius gamybos procesus“. Į šį sistemos aspektą konkrečiai atkreipiamas dėmesys Sprendimo 2011/278 pirmoje konstatuojamojoje dalyje.

49. Vis dėlto, kaip jau minėjau, ši sistema grindžiama ekonomine logika, pagal kurią jos dalyvis skatinamas išmesti mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nei jis turi teisę pagal pirma suteiktus leidimus, kad galėtų juos perleisti kitam dalyviui, kurio emisijos viršija jam suteiktų leidimų skaičių. Todėl antrasis dalyvis nesumažins savo emisijų, bet turės sumokėti už savo emisijas, ir, svarbiausia, bus pasiektas bendras tikslas (kadangi pirmasis dalyvis bus sumažinęs savo emisijas) dėl investicijų, kurių teigiamas poveikis aplinkai tęsis net visiškai panaikinus nemokamus

[14] Šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 20 d. Sprendimą *ExxonMobil Production Deutschland* (C-682/17, EU:C:2019:518, 62 punktas) ir 2020 m. gruodžio 3 d. Sprendimą *Ingredion Germany* (C-320/19, EU:C:2020:983, 38 punktas).

[15] Šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 8 d. Sprendimą *ArcelorMittal Rodange et Schifflange* (C-321/15, EU:C:2017:179, 22 punktas), 2019 m. birželio 20 d. Sprendimą *ExxonMobil Production Deutschland* (C-682/17, EU:C:2019:518, 63 punktas) ir 2020 m. gruodžio 3 d. Sprendimą *Ingredion Germany* (C-320/19, EU:C:2020:983, 39 punktas).

[16] Šiuo klausimu žr. 2018 m. balandžio 12 d. Sprendimą *PPC Power* (C-302/17, EU:C:2018:245, 27 punktas) ir 2018 m. birželio 21 d. Sprendimą *Lenkija* / *Parlamentas* (C-5/16 P, EU:C:2018:483, 61 punktas).

leidimus [17]. Kol šis tikslas nėra pasiektas, vis dar atliekamas leidimų skirstymas nėra leidimas teršti [18], o iš nepanaudotų leidimų pardavimo gautas pelnas iš esmės yra paskatų sistemos, sukurtos pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, dalis [19].

50. Todėl man atrodo, kad atsižvelgiant į Direktyva 2003/87 ir Sprendimu 2011/278 siekiamus tikslus netaikytinas aiškinimas, pagal kurį „kuro“ sąvokai, vartojamai Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkte, nepriskiriamas koncentratas, aptariamas pagrindinėje byloje, *vien* todėl, kad jis tik iš dalies sudeginamas, arba todėl, kad jis nėra pirmiausia naudojamas šilumai gaminti, kadangi, pirma, neginčijama, kad vykstant aptariamam procesui gaminama neišmatuojama šiluma, atsirandanti dėl deginimo, ir, antra, ir svarbiausia, šis procesas yra inovacija, kuria užtikrinamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas arba kuri, atrodo, bent pasižymi potencialu sumažinti $CO^2$ emisijas [20].

51. Komisija ir Vokietijos Federacinė Respublika ginčija šį aiškinimą ir tvirtina, kad kyla pavojus, jog emisijų kiekiai sutaps ir bus skaičiuojami dukart, nors keliomis Sprendimo 2011/278 nuostatomis toks sutapimas draudžiamas [21]. 2021 m. gegužės 19 d. posėdyje Vokietijos Federacinės Respublikos atstovas pabrėžė, kad Sprendime 2011/278 nėra kriterijų, kurie „dvejopo“ naudojimo atvejais leistų atskirti, kas yra kuras, o kas – žaliava.

52. Aš tokio pavojaus neįžvelgiu. Neseniai savo 2021 m. birželio 3 d. išvadoje byloje *ExxonMobil* (C-126/20, EU:C:2021:457) paaiškinau, kodėl manau, jog netaikant įvairių rodiklių hierarchijos, kaip aiškiai nurodytos Sprendimo 2011/278 12 konstatuojamojoje dalyje, būtų prieštaraujama Direktyvos 2003/87 10a straipsnyje ir Sprendime 2011/278 taikomai sistemai [22].

53. Todėl aš tiesiog priminčiau, kad nors Teisingumo Teismas jau įvairiais atvejais nurodė, kad skirtingų su santykiniu taršos rodikliu susijusių įrenginio technologinio proceso dalių apibrėžtys yra tarpusavyje nesuderinamos [23], jis taip pat konstatavo, kad Sprendime 2011/278, „siekiant, kad bent tam tikrose gamybos procesų dalyse būtų išmetama kuo mažiau šilumos efektą sukeliančių dujų ir sutaupoma kuo daugiau energijos, sukurta *trijų alternatyvių skaičiavimo metodų hierarchija*“ [24]. Vadinasi, nustatyta, kad „tik tais atvejais, kai produkto santykinio taršos rodiklio nustatyti neįmanoma, tačiau jį gaminant išmetama šiltnamio efektą sukeliančių dujų, dėl kurių gali būti suteikti nemokami apyvartiniai taršos leidimai, šie leidimai suteikiami remiantis vadinamaisiais trimis „alternatyviais“ skaičiavimo metodais, *kurių hierarchinė tvarka nustatyta*“ [25]. Vien faktas, kad yra ši hierarchija, apsaugo nuo dvigubo skaičiavimo rizikos.

[17] Principas, kad nemokami apyvartiniai taršos leidimai turėtų būti visiškai panaikinti iki 2027 m., buvo įtvirtintas šioje byloje taikomos redakcijos Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 11 dalyje. Vis dėlto šiuo principu suabejota Direktyvos 2018/410 1 straipsnio 14 dalies k punkte ir 15 dalyje padarius Direktyvos 2003/87 10a ir 10b straipsnių dalinius pakeitimus.

[18] Šiuo klausimu (netiesiogiai) žr. 2013 m. spalio 17 d. Sprendimą *Billerud Karlsborg ir Billerud Skärblacka* (C-203/12, EU:C:2013:664, 32 punktas).

[19] Šiuo klausimu žr. 2018 m. balandžio 12 d. Sprendimą *PPC Power* (C-302/17, EU:C:2018:245, 27 punktas).

[20] Aš taip suprantu aptariamą procesą, kurį paaiškino *Aurubis* ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą, bet pastarasis turės šias aplinkybes patikrinti.

[21] Šiuo klausimu žr. Sprendimo 2011/278 6 straipsnio 2 dalį, 7 straipsnio 7 dalį ir 8 straipsnio 5 dalį ir 2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Borealis ir kt.* (C-180/15, EU:C:2016:647, 69 ir 70 punktai).

[22] Žr. mano išvadą 2021 m. birželio 3 d. byloje *ExxonMobil* (C-126/20, EU:C:2021:457, 79–87 punktai).

[23] Šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Borealis ir kt.* (C-180/15, EU:C:2016:647, 62 punktas), 2018 m. sausio 18 d. Sprendimą *INEOS* (C-58/17, EU:C:2018:19, 29 punktas), 2019 m. birželio 20 d. Sprendimą *ExxonMobil Production Deutschland* (C-682/17, EU:C:2019:518, 104 punktas) ir 2020 m. gruodžio 3 d. Sprendimą *Ingredion Germany* (C-320/19, EU:C:2020:983, 68 punktas).

[24] 2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *Borealis ir kt.* (C-180/15, EU:C:2016:647, 67 punktas). Kursyvu išskirta mano.

[25] 2018 m. sausio 18 d. Sprendimas *INEOS* (C-58/17, EU:C:2018:19, 30 punktas). Kursyvu išskirta mano.

*3. Išvada dėl pirmojo klausimo*

54. Vadinasi, remdamasis pažodiniu, kontekstiniu ir teleologiniu
Sprendimo 2011/278 3 straipsnio d punkto aiškinimu darau išvadą, kad ši nuostata turėtų būti aiškinama taip, jog sąlygos, taikomos dėl nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo atsižvelgiant į su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusią įrenginio technologinio proceso dalį, yra įvykdytos, kai spalvotųjų metalų gamybos įrenginyje pagal Direktyvos 2003/87/EB I priedą betiglio lydymo krosnyje pirminiam variui gaminti naudojamas vario koncentratas, kuriame yra sieros, ir koncentrate esančiai vario rūdai lydytis reikalinga neišmatuojama šiluma iš esmės generuojama oksiduojantis koncentrate esančiai sierai, taigi vario koncentratas naudojamas ir kaip žaliava, ir kaip degi medžiaga šilumai gaminti.

## *B. Antrasis klausimas*

55. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį klausimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar teisės reikalauti suteikti nemokamų apyvartinių taršos leidimų už trečiąjį prekybos laikotarpį, jei tokią teisę reikalauti suteikti leidimų teismas patvirtino tik pasibaigus prekybos laikotarpiui, gali būti įgyvendinamos suteikiant nemokamus leidimus už ketvirtąjį prekybos laikotarpį.

56. Šis klausimas visiškai atitinka penktąjį klausimą *ExxonMobil* byloje (C-126/20).

57. Remdamasis savo išvadoje dėl šios bylos atlikta analize nusprendžiau, kad į šį klausimą reikėtų atsakyti teigiamai. Kadangi Teisingumo Teismas dar nepriėmė sprendimo, aš laikausi šio išaiškinimo ir teikdamas tolesnius paaiškinimus leidžiu sau remtis savo ankstesne išvada [26].

# VI. Išvada

58. Todėl, atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlyno administracinis teismas, Vokietija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1) 2011 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimo 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės, 3 straipsnio d punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąlygos, taikomos dėl nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo atsižvelgiant į su kuro santykiniu taršos rodikliu susijusią įrenginio technologinio proceso dalį, yra įvykdytos, kai spalvotųjų metalų gamybos įrenginyje pagal 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB, iš dalies pakeistos 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, I priedą betiglio lydymo krosnyje pirminiam variui gaminti naudojamas vario koncentratas, kuriame yra sieros, ir koncentrate esančiai vario rūdai lydytis reikalinga neišmatuojama šiluma iš esmės generuojama oksiduojantis koncentrate esančiai sierai, taigi vario koncentratas naudojamas ir kaip žaliava, ir kaip degi medžiaga šilumai gaminti.

[26] Žr. mano išvadą 2021 m. birželio 3 d. byloje *ExxonMobil* (C-126/20, EU:2021:C:2021:457, 89–98 punktai).

2) Teisė reikalauti papildomų nemokamų apyvartinių taršos leidimų trečiajam prekybos laikotarpiui gali būti įgyvendinta pasibaigus šiam laikotarpiui, suteikiant trečiojo prekybos laikotarpio leidimus, jeigu tokia teisė į leidimus teismo sprendimu pripažįstama jau pasibaigus trečiajam prekybos laikotarpiui. Pasibaigus trečiajam prekybos laikotarpiui, teisės reikalauti suteikti leidimų už trečiąjį prekybos laikotarpį neišnyksta.